

A kihalás perspektívái

Amikor a demokrácia hullámai elérték a kisebbségi jogvizeket, a gazdasági hajlamú és jogászai érzékkel megáldott utolsó szentendrei szerbek a kihalás perspektíváit kezdték vizsgálni politikai és pénzügyi szempontból.

Elképzelhetőnek tartották, hogy abban az esetben, ha Szentendre végérvényesen szerbek nélkül marad, az utolsó szentendrei szerbertől valamiféle kárpótlást lehet kicsikarni.

Kiderült azonban, hogy a nemzetiségi törvény autonómiarendelete szerint Szentendre hivatalosan csak akkor maradhat szerbek nélkül, ha ezt a szentendrei szerb önkormányzat megszavazza.

Tudniillik a nemzetiségi törvény a demokrácia olyan magas fokát garantálja a nemzetiségeknek, hogy náluk nélkül semmilyen rájuk vonatkozó dologról nem lehet hatályos döntést hozni, tehát nélkülük a nemlétüket sem lehet megállapítani.

A szentendrei szerbek kihalását csak a szentendrei szerb önkormányzat állapíthatja meg, de ezt nem teheti meg mindaddig, amíg az önkormányzatot alkotó szentendrei szerbek élnek. Viszont ha kihalnak, nem lesz, aki önkormányzatot alkosson, amely megállapíthatná, hogy már nincsenek.

E jogi csúvából a szentendrei szerbek a szervezeti és működési szabályzat módosításával próbálták kibújni, indítványozván, hogy az önkormányzat tagjainak mandátuma a halállal ne szűnjék meg. Soron kívüli választásokat kell kiírni, melyeken a békében porladó jelöltekre is szavazni lehetne, miáltal tekintélyes 17. és 18. századi tagok kerülnének az önkormányzatba, például Csárnojevity pátriárka és Venclovity, vagy Jakov Ignjátovity, akinek a szobra ott áll a fűzfa alatt; sőt akár Dodola Pista is.

Máris fogalmazódtak a taktikai lemondólevelek, és beindult a halott jelöltek választási kampánya. A temetőben röpgyűléseket, szavalóversenyeket, tréfás vetélkedőket és néptánc-fesztiválokat rendeztek, az ellenjelöltek kísértetjelmezben járták a várost, szerzetesi göncben riogatták a turistákat az Aranysárkány előtt, a gyerekek fejveszetten menekültek a Lola cukrászdába, Waszlavik Gazember sámándalokat adott elő a Dalmát pincében, Adamis Béla verseinek szerb fordítása (üres) unicumos üvegek leáztatott címkéinek hátoldalára nyomtatva jelent meg, a Bizottság együttes tagjai póparuhába öltözve diszkókólót roptak a Barlangban (sokak szerint egyszerű Szörényi-paródiák voltak), Györe Zsófi kétnyelvű jelszavakat ordibálva furikázott kisteherautóvá alakított villanyzongorán a Szamár-hegytől a Pecsoráig, a Vujicsics együttes a Száborna-templom udvarában Vujicsics Tihamér sírtáblájánál játszotta a *Nizámi búcsúdal* című török elégiát, s a választási bizottság már éppen ki akarta tűzni a szavazás napját, amikor a pénzügyi osztály beleköpött a levesbe:

– A szerb önkormányzatba beválaszthatják az egész temetőt, de az utolsó szentendrei szerb után járó kárpótlási jegyeket a halottak nem vehetik fel!

– Még Csárnojevity pátriárka sem? – méltatlankodtak a szentendrei szerbek.

Fiskálisaik tanácsára még egy kísérletet tettek a jognak asztalánál. Megszavazták az önkormányzati dualizmusról szóló határozatot, mely szerint a testület két frakcióból áll: a kihalás-megállapító osztályból, melynek tagjai mentesek az életben levés kötelmétől, és a pénzfelvételi osztályból, amelybe csak élők kerülhetnek be.

Jó, de amíg a pénzfelvételi osztály tagjai élnek, addig nincs kihalás, tehát a kárpótlás sem dukál, mondták a pénzügyesek.

– Nem baj, kérünk előleget – kontráztak a szerbügyesek. A pénz átvételekor aláírnak egy szerződést, melyben kötelezik magukat, hogy a lefektetett határidőig ki fognak halni.

Ez ellen már a legagyafúrta állami és pénzügyi rókák sem tudtak mit felhozni, ám a kis létszámú közösségekre jellemző acsarkodó közmentális váratlanul mégis az államkassza javára billentette a mérleget.

A kihalás dátumának kitűzésére összehívott ülésen az élő szerbek nem tudtak megegyezni a halottakkal, mivel kölcsönösen nem bíztak egymásban. Titokban hivatalokba rohagáltak a földön és az égen, fúrták egymást és az ügyet, amelyért harcoltak. Igyekezetüket siker koronázta, a kárpótlást senki sem kapta meg, kihalásuk mindenféle rendszer és szerződés nélkül folyt le, ki tudja, hogyan és mikor.

Utóirat

Mióta fenti írásom napvilágot látott a BARÁTSÁG hasábjain, özönlének hozzám a fenyegető levelek a túlvilágról („jössz te még a mi utcánkba”, stb.), sőt az önkormányzattól is kaptam egy levelet, amelyben ez áll:

A kihalás-előkészítő bizottság levele

T. Szerző, bizottságunk tagjai felháborodva olvasták *A kihalás perspektívái* című irományát a BARÁTSÁG 1999 novemberi számában.

Elttekintünk most az esztétikai értékeléstől*, ellenben felhívjuk a figyelmét arra, hogy írásában elmulasztotta közölni, hogy a kihalás kinek a nevéhez fog fűződni, vagyis ki lesz az utolsó szentendrei szerb. Márpedig ennek a státusznak a jelentőségét még az Önhöz hasonló korlátolt szellemű emberek is beláthatják.

Ugyanis nyilvánvaló, hogy az utolsó szentendrei szerb nem lehet akárki.

Ezt a funkciót csakis egy nemzetiségi celeb töltheti be.

Bizottságunk ezért pályázatot írt ki a nemzetiségi celeb státuszára, ám kiderült, hogy a kis létszámú szerb nemzetiség soraiban úgyszólván mindenki celebnek számít. Kénytelenek leszünk vetélkedőt rendezni annak eldöntésére, hogy ki legyen a főceleb, aki majd kihal.

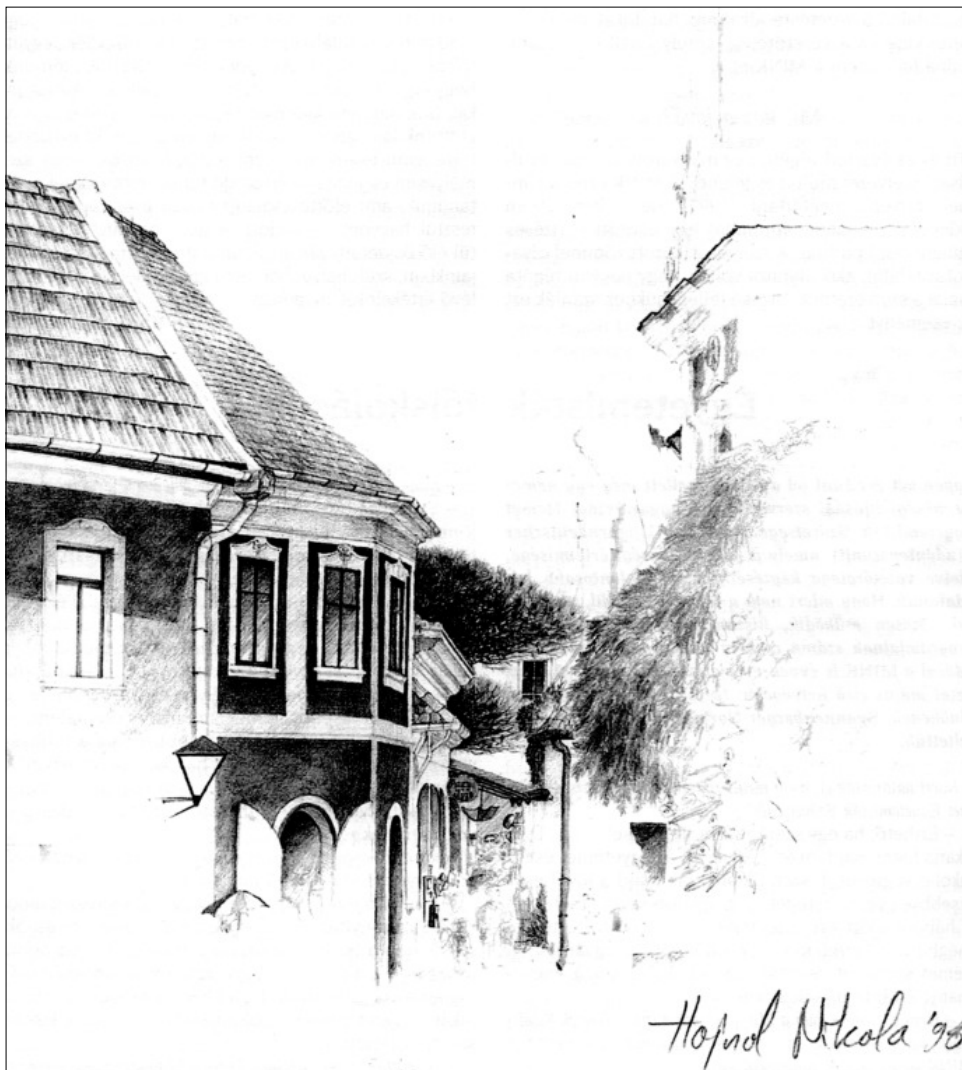
1. A szentendrei Megasztár keretében terveztük a szerb „Hattyúdalnok-versenyt”. Sajnos az éktelen gágogás miatt a városi zajvédők betiltották a rendezvényt.

2. Így merült fel „A szerbeknek való világ” című valóságshow gondolata: úgy véltük, elég, ha kibérelünk Szentendrén egy villát vagy bármilyen más zárt osztályt, ahová becsukjuk a szerbeket, aztán tévéen nézzük és sorra kiszavazzuk őket, ám a heti húsz perces nemzetiségi tévémagazin rövidsége miatt a vetélkedő túlságosan elhúzódna, és a zárt osztály lakói még a szavazás vége előtt kihalnának, tehát ezt is lefűjtük.

3. Marad a nemzetiségi „Túlélő show”. Ennek keretében a szentendrei Szűnyog-szigetre deportálnánk a nemzetiségi celebeket, és várnánk, ki bírja tovább.

Ám itt jogi problémák merülnek fel. A kisebbségi törvény mindenkinek garantálja a megfelelő nemzetiségű szűnyog csípéséhez való jogot, ezért magyar szűnyog csípése a nemzetiségi túlélőversenyen nem számít. Csakhogy igen nehéz megállapítani a szűnyogok nemzeti és etnikai hovatartozását (globális ellenségkép!), hiszen a világ összes szűnyogjának önrendelkezési nyilatkozatában ugyanaz a monoton zümmögés hallható. Maradna a vérvétel, ám ezen a téren semmi esélyünk a szűnyogokkal szemben.

Mindezek fényében felkérjük Önt, hogy eszközölje ki a BARÁTSÁG hasábjain egy közlemény kibocsátását, miszerint a kihalás technikai okokból késik, de lázasan dolgozunk rajta.

Nikola Hajnal
szentendrei
motívumokat
megörökítő rajzai

* A levélben csak néhány olyan szakkifejezés olvasható, mint a „mocskos pófája”, a „rohadt klaviatúrája”.

